

УДК 364.012.6:336.5:005.94
JEL classification: H51, I38, O35

РОЗВИТОК МОДЕЛЕЙ ФІНАНСОВОЇ ПІДТРИМКИ ВЕТЕРАНІВ У КОНТЕКСТІ СТАЛОГО СОЦІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ

КАЗАРЯН Олександра

Одеський інститут ПрАТ "ЗВО "Міжрегіональна академія управління персоналом"

<https://orcid.org/0000-0002-5720-5168>

kazaranoleksandra@gmail.com

У статті проаналізовано теоретичні та практичні підходи до фінансової підтримки ветеранів у системі соціального захисту України в умовах війни та післявоєнного відновлення. Розкрито перехід від компенсаційних механізмів (виплат, пільг і допомог) до інтегрованих моделей активної соціально-економічної реінтеграції. Обґрунтовано обмеженість пасивних форм підтримки щодо довгострокового соціального ефекту та реалізації людського капіталу ветеранів. Виявлено прогалини й фрагментарність нормативно-правового регулювання, визначено необхідність узгодження соціальної, економічної та інноваційної політики на національному й регіональному рівнях. Фінансову підтримку розглянуто як соціальні інвестиції у зайнятість, підприємницьку активність, соціальне підприємництво та професійну самореалізацію ветеранів. Обґрунтовано доцільність застосування грантів, пільгового кредитування, державно-приватного партнерства й інструментів соціального інвестування. Показано, що комплексні інноваційні моделі підтримки сприяють економічній самостійності ветеранів, зменшенню соціальних ризиків, зміцненню соціальної стабільності та суспільної згуртованості, сталому розвитку регіонів і держави. Практична значущість дослідження полягає у можливості використання його висновків і рекомендацій для розроблення державних і регіональних програм підтримки ветеранів у післявоєнний період.

Ключові слова: ветерани, фінансова підтримка, соціальний захист, сталий розвиток, соціальна політика, реінтеграція.

<https://doi.org/10.31891/mdes/2026-20-35>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 10.03.2026

Прийнята до друку / Accepted 20.03.2026

Опубліковано / Published 30.04.2026

© КАЗАРЯН Олександра

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ.

У сучасних умовах воєнних і післявоєнних трансформацій українського суспільства проблема фінансової підтримки ветеранів набуває системного та стратегічного значення. Масштабні соціальні, економічні й демографічні наслідки війни зумовлюють суттєве зростання кількості осіб, які потребують державної та суспільної підтримки у процесі повернення до мирного життя. Ветерани стикаються з комплексом проблем, пов'язаних із втратою або обмеженням працездатності, психологічною адаптацією, професійною дезорієнтацією, зниженням доходів та ризиком соціальної маргіналізації. За таких умов фінансова підтримка виступає не лише інструментом соціального захисту, а й ключовим чинником забезпечення соціальної стабільності та сталого розвитку держави [6]. Наявна система фінансового та соціального забезпечення ветеранів в Україні переважно ґрунтується на традиційних формах державної підтримки, зокрема соціальних виплатах, пільгах і компенсаціях. Хоча ці інструменти виконують важливу захисну функцію, вони здебільшого мають короткостроковий характер і не забезпечують повноцінної соціально-економічної реінтеграції ветеранів. Як наслідок, зберігається висока залежність отримувачів допомоги від бюджетних ресурсів, що створює додаткове навантаження на державні фінанси та не сприяє активізації людського капіталу цієї соціальної групи [1].

Проблема ускладнюється фрагментарністю нормативно-правового регулювання у сфері соціальних послуг і фінансової підтримки, відсутністю узгодженості між соціальною, економічною та регіональною політикою, а також обмеженням використанням інноваційних фінансових механізмів. Існуюча нормативно-правова база не повною мірою враховує потреби ветеранів у довгостроковій економічній самореалізації та участі в розвитку громад, що знижує ефективність державних програм підтримки [3]. У цьому контексті особливо актуальним є пошук нових моделей фінансової підтримки, орієнтованих на поєднання соціального захисту з економічною активністю та зайнятістю.

Важливим аспектом постановки проблеми є усвідомлення реінтеграційного потенціалу ветеранів як ресурсу сталого соціального розвитку. Ветерани володіють значним професійним, управлінським і соціальним досвідом, який може бути використаний у підприємницькій діяльності, соціальному підприємництві та реалізації регіональних проєктів розвитку. Однак реалізація цього потенціалу потребує доступу до фінансових ресурсів, ефективних інструментів підтримки та сприятливого інституційного середовища [2; 7].

З огляду на післявоєнні виклики, проблема розвитку моделей фінансової підтримки ветеранів тісно пов'язана з важливими науковими та практичними завданнями державної соціально-економічної політики. До них належать формування безпечного повоєнного соціально-економічного розвитку регіонів, зниження рівня соціальних ризиків, стимулювання зайнятості та підприємницької активності, а також впровадження інноваційних підходів до управління соціальними процесами [4; 5]. Вирішення цих завдань неможливе без науково обґрунтованих моделей фінансової підтримки, які поєднуюватимуть державні, приватні та громадські ресурси.

Таким чином, проблема розвитку моделей фінансової підтримки ветеранів полягає у необхідності трансформації існуючої системи соціального забезпечення в напрямі сталих, інтегрованих та інноваційних фінансових механізмів. Її розв'язання має важливе наукове значення для розвитку теорії соціальної політики та сталого розвитку, а також практичну цінність для формування ефективних державних і регіональних програм підтримки ветеранів у післявоєнний період.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

М.І. Бондар трактує соціальний захист як багаторівневу систему компенсації соціальних ризиків і підтримання стандартів життя, наголошуючи на адресності та ефективності видатків за обмежених ресурсів [6]. З.В. Бур і В.В. Цимбал досліджують реалізацію права на соціальне забезпечення у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю, що допомагає обґрунтувати механізми компенсації втрат доходу й гарантії соціального страхування для ветеранів [1]. Т.І. Захаріна розкриває реінтеграційний потенціал ветеранів через соціальну включеність, працевлаштування, освіту та підтримувальні сервіси [2]. Це обґрунтовує поєднання компенсаторної та стимулювальної функцій фінансової підтримки задля економічної самостійності ветеранів. К.К. Сухова аналізує нормативно-правове забезпечення соціальних послуг, підкреслюючи необхідність системності, стандартизації та міжінституційної координації, важливих для поєднання соціальних, медичних, реабілітаційних і фінансових складових ветеранської політики [3]. В.О. Шведун досліджує політико-правові механізми управління безпечним повоєнним розвитком регіонів, формуючи основу для включення ветеранських програм у стратегії відновлення [4].

Інноваційні та підприємницькі підходи доповнюють правові й соціальні засади підтримки ветеранів. І.В. Яцкевич наголошує на ролі інноваційної політики в післявоєнному відновленні, що створює підґрунтя для інвестиційного підходу до соціальної підтримки із застосуванням грантів, нових фінансових інструментів і цифрових сервісів [5]. В.М. Ільченко та В.О. Пістунова розглядають фінансування соціального підприємництва, підкреслюючи потенціал змішаних джерел і соціально орієнтованих бізнес-моделей, перспективних для ветеранської самозайнятості та створення робочих місць [7]. Н.Е. Красностанова та Н.В. Медловська висвітлюють значення інновацій, регіональних ініціатив і модернізації управління для стійкого розвитку, що дозволяє розглядати ветеранські програми як частину ширшої системи регіональної стійкості [8].

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Отже, аналіз останніх досліджень і публікацій показує наявність вагомого теоретичного та прикладного доробку щодо соціального захисту, правового регулювання соціальних послуг, реінтеграції ветеранів, інноваційної та регіональної політики. Водночас у науковій літературі бракує цілісних робіт, у яких моделі фінансової підтримки ветеранів розкривалися б як інтегрований механізм сталого соціального розвитку з чіткою логікою «компенсація → відновлення → економічна самостійність → соціальна включеність» та з обґрунтуванням оптимального поєднання бюджетних, страхових, грантових, кредитних і партнерських інструментів. Саме ця прогалина зумовлює необхідність подальших досліджень, спрямованих на формування та оцінювання ефективності сучасних моделей фінансової підтримки ветеранів у післявоєнний період із урахуванням ресурсних обмежень і цілей сталого розвитку.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування теоретичних засад та розроблення напрямів удосконалення моделей фінансової підтримки ветеранів шляхом їх трансформації від компенсаційних до інтегрованих та інноваційних механізмів у контексті забезпечення сталого соціального розвитку України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Теоретико-методологічні засади фінансової підтримки ветеранів формуються на перетині теорії соціальної держави, концепції соціального захисту, теорії сталого розвитку та підходів до

інвестування в людський капітал. У межах соціально-економічної науки фінансова підтримка ветеранів розглядається як складова системи соціального забезпечення, спрямованої на мінімізацію соціальних ризиків, пов'язаних із втратою працездатності, зниженням доходів, погіршенням стану здоров'я та ускладненням процесів соціальної адаптації. Відповідно до концепції соціальної держави, держава несе відповідальність за створення фінансових механізмів, які гарантують ветеранам гідний рівень життя та рівний доступ до соціальних і економічних можливостей [6].

У теоретичному вимірі фінансова підтримка ветеранів традиційно ґрунтується на компенсаційному підході, який передбачає надання соціальних виплат, допомог і пільг як реакцію на настання соціального ризику. Такий підхід є важливим з погляду соціальної справедливості, однак у сучасних умовах він виявляє обмежену ефективність, оскільки не створює стимулів до економічної активності та не забезпечує довгострокової соціальної інтеграції ветеранів. Як зазначається у наукових дослідженнях, система соціального забезпечення в Україні потребує переорієнтації з пасивних форм підтримки на активні, що поєднують фінансову допомогу з механізмами відновлення працездатності та зайнятості [1].

Методологічною основою дослідження фінансової підтримки ветеранів є системний підхід, який дозволяє розглядати її як цілісну сукупність взаємопов'язаних елементів: нормативно-правових, інституційних, фінансових та організаційних. З позицій цього підходу фінансова підтримка ветеранів має бути інтегрованою у загальну систему соціальної політики та узгодженою з економічною, регіональною та інноваційною політикою держави. Важливу роль у цьому контексті відіграє нормативно-правова база організації надання соціальних послуг, яка визначає механізми доступу до фінансових ресурсів, порядок їх розподілу та відповідальність суб'єктів реалізації соціальної політики [3].

Суттєвим теоретичним підґрунтям є концепція сталого розвитку, відповідно до якої соціальна підтримка має забезпечувати баланс між соціальними потребами, економічною ефективністю та довгостроковою фінансовою стійкістю. У межах цієї концепції фінансова підтримка ветеранів розглядається не лише як витрати бюджету, а як інвестиція в людський капітал, що здатна генерувати соціальний та економічний ефект у майбутньому. Такий підхід узгоджується з сучасними науковими поглядами на роль інновацій та інституційних змін у забезпеченні сталого розвитку регіонів і держави загалом [8].

Важливим методологічним аспектом є також підхід реінтеграції, який акцентує увагу на активній ролі ветеранів у соціально-економічних процесах. Згідно з цим підходом, фінансова підтримка повинна бути спрямована на створення умов для професійної адаптації, розвитку підприємницьких ініціатив та участі ветеранів у місцевому розвитку. Реінтеграційний потенціал ветеранів розглядається як ресурс, реалізація якого потребує доступу до фінансових інструментів, програм перепідготовки та підтримки соціального підприємництва [2; 7].

З методологічної точки зору дослідження фінансової підтримки ветеранів передбачає використання міждисциплінарного підходу, що поєднує економічний аналіз, соціологічні та правові методи, а також інструменти стратегічного аналізу. Це дозволяє оцінити ефективність існуючих моделей фінансування, виявити їхні обмеження та обґрунтувати напрями трансформації у бік інноваційних і партнерських моделей. Особливої ваги набуває врахування політико-правових умов повоєнного розвитку, оскільки саме вони визначають можливості реалізації фінансових механізмів підтримки ветеранів у регіональному та національному вимірах [4].

Таким чином, теоретико-методологічні засади фінансової підтримки ветеранів базуються на поєднанні концепцій соціального захисту, сталого розвитку, інвестування в людський капітал та реінтеграції, що створює наукове підґрунтя для формування сучасних, ефективних і фінансово стійких моделей підтримки ветеранів у післявоєнний період.

Реінтеграційний потенціал ветеранів є складною багатовимірною категорією, що поєднує соціальні, економічні, професійні та психологічні характеристики, які визначають здатність осіб, що брали участь у бойових діях, повноцінно повернутися до цивільного життя та активно включитися в соціально-економічні процеси. У сучасних умовах післявоєнної трансформації суспільства ветерани виступають не лише об'єктом соціальної політики, а й важливим суб'єктом сталого розвитку, оскільки володіють значним людським капіталом, управлінськими навичками, досвідом роботи в умовах високих ризиків і колективної відповідальності. Однак реалізація цього потенціалу значною мірою залежить від наявності ефективних фінансових механізмів, здатних забезпечити перехід від соціальної залежності до економічної самостійності [2].

З наукової точки зору реінтеграційний потенціал ветеранів формується під впливом рівня освіти, професійного досвіду, стану здоров'я, доступу до соціальних і фінансових ресурсів, а також якості інституційного середовища. Дослідження доводять, що відсутність комплексної фінансової підтримки значно ускладнює процес реінтеграції, посилює соціальні ризики та знижує мотивацію до економічної активності. У цьому контексті фінансові механізми мають виконувати не лише компенсаторну, а й стимулюючу та розвиткову функцію, спрямовану на активне залучення ветеранів до ринку праці, підприємництва та громадської діяльності [6].

Традиційні фінансові інструменти підтримки ветеранів, такі як соціальні виплати, пенсійне забезпечення та пільги, відіграють важливу роль у забезпеченні базового рівня соціальної безпеки. Водночас їх домінування в структурі соціальних видатків формує модель пасивної підтримки, яка не враховує довгострокових завдань соціально-економічної реінтеграції. За таких умов зростає потреба в розвитку активних фінансових механізмів, орієнтованих на відновлення працездатності, підвищення конкурентоспроможності ветеранів на ринку праці та створення умов для їх самозайнятості [1].

Одним із ключових напрямів реалізації реінтеграційного потенціалу ветеранів є підтримка зайнятості та професійної адаптації. Фінансові механізми в цій сфері охоплюють державне фінансування програм перекваліфікації, ваучери на навчання, компенсацію витрат роботодавцям на створення робочих місць для ветеранів, а також субсидування частини заробітної плати. Такі інструменти дозволяють зменшити бар'єри входження на ринок праці, особливо для осіб з обмеженнями працездатності, і водночас сприяють зниженню рівня безробіття та соціальної напруги в суспільстві [3].

Особливе місце серед фінансових механізмів реінтеграції посідає підтримка ветеранського підприємництва та соціального підприємства. Досвід країн із розвиненими системами соціальної політики свідчить, що залучення ветеранів до підприємницької діяльності має мультиплікативний ефект, оскільки сприяє створенню нових робочих місць, розвитку місцевих громад і підвищенню економічної активності регіонів. В Україні перспективними інструментами в цьому напрямі є грантові програми, пільгове кредитування, державні гарантії за кредитами, а також фінансування через механізми соціального інвестування та державно-приватного партнерства [7].

У контексті сталого соціального розвитку важливого значення набуває інтеграція фінансових механізмів підтримки ветеранів у регіональні стратегії відновлення та розвитку. Реінтеграція ветеранів може стати каталізатором інноваційних процесів у громадах, зокрема через участь у проєктах місцевого економічного розвитку, розвитку інфраструктури та соціальних послуг. Інноваційні фінансові інструменти, включно з програмами мікрофінансування, регіональними фондами розвитку та підтримкою стартапів, дозволяють адаптувати фінансову підтримку до специфіки окремих територій і потреб ветеранів [4; 8].

Важливим аспектом є також поєднання фінансових механізмів із соціальними та психологічними сервісами, що забезпечує комплексний підхід до реінтеграції. Без належного супроводу фінансова допомога може мати обмежений ефект або використовуватися неефективно. Тому сучасні моделі фінансової підтримки ветеранів мають передбачати координацію між органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями та бізнесом, що відповідає принципам інтегрованої соціальної політики та сталого розвитку [2; 6].

Отже, реінтеграційний потенціал ветеранів і фінансові механізми його реалізації перебувають у тісному взаємозв'язку. Ефективні фінансові інструменти здатні трансформувати соціальну підтримку ветеранів із витратної статті бюджету на інвестиційний ресурс сталого соціально-економічного розвитку, що забезпечує довгострокові позитивні ефекти як для самих ветеранів, так і для суспільства загалом.

Реалізація реінтеграційного потенціалу ветеранів у значній мірі залежить від набору та якості фінансових механізмів, що застосовуються в системі соціальної та економічної політики держави. У сучасних умовах важливо розглядати ці механізми не ізольовано, а в комплексі, оцінюючи їх функціональне призначення, очікуваний соціально-економічний ефект та внесок у досягнення цілей сталого соціального розвитку. З метою систематизації основних інструментів фінансової підтримки ветеранів та визначення їх ролі у процесах реінтеграції доцільно узагальнити їх у вигляді таблиці 1.

Наведена таблиця демонструє, що фінансові механізми підтримки ветеранів мають різну функціональну спрямованість і рівень впливу на процеси реінтеграції. Компенсаційні інструменти забезпечують базову соціальну стабільність, однак без поєднання з адаптаційними,

стимулюючими та інвестиційними механізмами вони не здатні сформувати довгостроковий соціально-економічний ефект. Найбільший потенціал у контексті сталого соціального розвитку мають комплексні моделі, що поєднують пільгове фінансування, грантову підтримку, розвиток підприємництва та регіональні програми. Саме така інтеграція дозволяє трансформувати фінансову підтримку ветеранів із витратної складової соціальної політики в інструмент інвестування в людський капітал, економічне зростання та соціальну стійкість держави.

Таблиця 1

Основні фінансові механізми реалізації реінтеграційного потенціалу ветеранів у контексті сталого соціального розвитку

Фінансовий механізм	Зміст та інструменти реалізації	Основна функція	Очікуваний соціально-економічний ефект
Соціальні виплати та компенсації	Пенсії, одноразові та регулярні допомоги, компенсації за втрату працездатності	Компенсаторна	Забезпечення базового рівня соціальної безпеки, зниження ризику бідності
Програми зайнятості та перекваліфікації	Фінансування професійного навчання, ваучери, субсидії роботодавцям	Адаптаційна	Підвищення конкурентоспроможності ветеранів на ринку праці, зростання зайнятості
Пільгове кредитування	Кредити з пониженими відсотковими ставками, державні гарантії	Стимулююча	Розвиток самозайнятості та малого бізнесу серед ветеранів
Грантові програми	Безповоротне фінансування підприємницьких та соціальних проєктів	Інвестиційна	Створення нових робочих місць, активізація економічної діяльності
Соціальне підприємництво	Фінансування проєктів із соціальною місією, змішані джерела коштів	Інтеграційна	Поєднання соціальної реінтеграції з розвитком громад
Регіональні фонди розвитку	Місцеві програми підтримки, співфінансування проєктів	Регіонально-розвиткова	Зміцнення економічної спроможності громад, регіональна стійкість
Державно-приватне партнерство	Спільне фінансування з бізнесом і громадським сектором	Системна	Оптимізація бюджетних витрат, підвищення ефективності підтримки

Джерело: систематизовано автором

Інноваційні підходи до фінансової підтримки ветеранів набувають особливого значення в умовах повосенної трансформації соціально-економічної системи України та реалізації принципів сталого соціального розвитку. Традиційні моделі соціального захисту, орієнтовані переважно на перерозподіл бюджетних ресурсів і компенсацію соціальних ризиків, дедалі більше виявляють свою обмеженість у забезпеченні довгострокової соціальної стійкості. У цьому контексті інновації розглядаються як ключовий інструмент підвищення ефективності соціальної політики, що дозволяє поєднати соціальні, економічні та інституційні цілі розвитку [6].

Сталий соціальний розвиток передбачає збалансоване поєднання соціальної справедливості, економічної ефективності та інституційної спроможності держави. З позиції цієї концепції фінансова підтримка ветеранів має виходити за межі короткострокового соціального захисту та трансформуватися в систему інструментів, спрямованих на формування людського капіталу, зниження соціальної нерівності та стимулювання економічної активності. Інноваційні підходи в цій сфері полягають у впровадженні нових фінансових інструментів, організаційних моделей і управлінських рішень, здатних забезпечити мультиплікативний соціально-економічний ефект [8].

Важливим напрямом інновацій є цифровізація системи фінансової підтримки ветеранів. Використання цифрових платформ для надання соціальних послуг, обліку отримувачів допомоги, моніторингу ефективності програм та оцінювання результатів дозволяє підвищити прозорість, адресність і доступність фінансових ресурсів. Цифрові інструменти також створюють передумови для персоналізації підтримки, що є особливо актуальним для ветеранів із різним рівнем потреб і можливостей соціально-економічної інтеграції [5]. У довгостроковій перспективі цифровізація сприяє зниженню адміністративних витрат і підвищенню фінансової стійкості системи соціального захисту.

Інноваційні підходи до сталого соціального розвитку передбачають активне використання фінансових інструментів, орієнтованих на результат, зокрема соціального інвестування та фінансування, заснованого на досягненні визначених соціальних показників. У межах таких моделей бюджетні кошти, ресурси міжнародних донорів і приватного сектору спрямовуються на підтримку проєктів, які забезпечують вимірюваний соціальний ефект: підвищення рівня зайнятості ветеранів, розвиток підприємництва, зменшення залежності від соціальних виплат. Подібні підходи дозволяють підвищити відповідальність суб'єктів реалізації програм і водночас посилюють зв'язок між фінансовими витратами та досягненням цілей сталого розвитку [7].

Значну роль у формуванні інноваційних моделей підтримки ветеранів відіграє інноваційна політика держави в післявоєнний період. Вона має бути спрямована на створення сприятливого середовища для розвитку нових форм зайнятості, підтримки стартапів, розвитку малого та середнього бізнесу, у тому числі за участю ветеранів. Інноваційна політика в цьому контексті виступає інструментом інтеграції соціальних і економічних завдань, забезпечуючи перехід від соціальної допомоги до економічного розвитку, що відповідає сучасним підходам до післявоєнного відновлення [5].

У регіональному вимірі інноваційні підходи до фінансової підтримки ветеранів мають враховувати специфіку соціально-економічного розвитку територій і потенціал місцевих громад. Інновації сталого розвитку регіонів передбачають впровадження нових моделей управління, розвиток локальних фінансових інструментів і підтримку проєктів, які поєднують соціальну реінтеграцію ветеранів із відновленням економічної активності територій. Участь ветеранів у реалізації регіональних інноваційних проєктів сприяє зміцненню соціальної згуртованості та формуванню довіри між громадянами й інститутами влади [8].

Інноваційні підходи також передбачають розширення практики державно-приватного партнерства у сфері фінансової підтримки ветеранів. Поєднання ресурсів держави, бізнесу та громадського сектору дозволяє диверсифікувати джерела фінансування, зменшити навантаження на бюджет і водночас підвищити ефективність використання коштів. Такі партнерські моделі створюють умови для масштабування успішних практик та їх адаптації до різних соціально-економічних контекстів, що є важливою передумовою сталого розвитку [4; 7].

Отже, інноваційні підходи до фінансової підтримки ветеранів є ключовим чинником забезпечення сталого соціального розвитку в післявоєнний період. Вони дозволяють трансформувати соціальну політику з інструменту короткострокового реагування на соціальні ризики в стратегічний механізм розвитку, орієнтований на довгострокові соціальні та економічні результати. Інтеграція інноваційних фінансових інструментів, цифрових рішень і партнерських моделей управління створює підґрунтя для формування стійкої, ефективної та соціально орієнтованої системи підтримки ветеранів, що відповідає цілям сталого розвитку держави та регіонів.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

У результаті проведеного дослідження встановлено, що розвиток моделей фінансової підтримки ветеранів у контексті сталого соціального розвитку є одним із ключових завдань сучасної соціально-економічної політики України в умовах воєнних і післявоєнних трансформацій. Фінансова підтримка ветеранів перестає бути виключно інструментом соціального захисту й набуває стратегічного значення як чинник соціальної стабільності, відновлення людського капіталу та довгострокового економічного розвитку держави. Доведено, що домінування традиційних компенсаційних механізмів – соціальних виплат, пільг і допомог – хоча й забезпечує базовий рівень соціальної безпеки, не створює достатніх передумов для повноцінної соціально-економічної реінтеграції ветеранів. Такий підхід формує залежність від бюджетних трансфертів і обмежує можливості реалізації реінтеграційного потенціалу ветеранів. У зв'язку з цим обґрунтовано необхідність переходу до інтегрованих моделей фінансової підтримки, які поєднують компенсаторні, адаптаційні, стимулюючі та інвестиційні інструменти. Визначено, що реінтеграційний потенціал ветеранів є важливим ресурсом сталого соціального розвитку, реалізація якого залежить від доступу до ефективних фінансових механізмів у сфері зайнятості, професійної адаптації, підприємництва та соціального підприємництва. Фінансова підтримка в цьому контексті має розглядатися як форма соціальних інвестицій, здатних забезпечити мультиплікативний соціально-економічний ефект у вигляді зростання зайнятості, розвитку місцевих громад і зниження соціальних ризиків. Обґрунтовано, що інноваційні підходи – цифровізація соціальних послуг, фінансування, орієнтоване на результат, розвиток державно-приватного партнерства та інтеграція ветеранських програм у регіональні стратегії розвитку – є необхідною умовою підвищення ефективності та фінансової стійкості системи підтримки ветеранів. Саме інновації дозволяють узгодити соціальні цілі з економічними можливостями держави та забезпечити відповідність політики підтримки ветеранів принципам сталого розвитку. Загалом зроблено висновок, що формування сучасних моделей фінансової підтримки ветеранів має здійснюватися на основі комплексного, міждисциплінарного та довгостроково орієнтованого підходу, який передбачає координацію соціальної, економічної, інноваційної та регіональної політики. Реалізація таких моделей сприятиме не лише підвищенню рівня добробуту ветеранів, а й зміцненню соціальної згуртованості, економічної спроможності регіонів та стійкості розвитку України в післявоєнний період.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бур З.В., Цимбал В.В. Реалізація права на соціальне забезпечення у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності. Інвестиції: практика та досвід, 2022 № 17. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/483>
2. Захаріна Т.І. Реінтеграційний потенціал ветеранів як чинник успішної їх реінтеграції в соціум. Social Work and Education. 2023. Т. 10, № 3. С. 263–275.
3. Сухова К. К. Нормативно-правова база організації надання соціальних послуг. Інвестиції: практика та досвід, 2022 № 7-8. С. 64–70.
4. Шведун В.О. Політико-правовий механізм державного управління безпечним повоєнним соціально-економічним розвитком регіонів. Інвестиції: практика та досвід. 2025. № 4. С. 225–228.
5. Яцкевич І.В. Інноваційна політика України в післявоєнний період. Економіка та суспільство. 2022. Випуск 39. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1392>
6. Бондар М.І. Соціальне забезпечення та соціальний захист в Україні. Економіка та суспільство. 2021. № 34. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-10>
7. Ільченко В.М., Пістунова В.О. Можливості фінансування соціального підприємництва в Україні. Підприємництво та інновації. 2023. Вип. 26. С. 47–51.
8. Красностанова Н.Е., Медловська Н.В. Інновації стійкого розвитку регіонів України. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 11 (17). С. 354 – 365. URL: perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/7317/7358

REFERENCES:

1. Bur, Z. V., Tsymbal, V. V. (2022). Realizatsiia prava na sotsialne zabezpechennia u zviazku z tymchasovoiu vtratoiu pratsездatnosti [Implementation of the right to social security in connection with temporary disability]. Investytsii: praktyka ta dosvid, 17. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/483> [in Ukrainian].
2. Zakharina, T. I. (2023). Rein-tehratsiinyi potentsial veteraniv yak chynnyk uspishnoi yikh rein-tehratsii v sotsium [Reintegration potential of veterans as a factor of their successful reintegration into society]. Social Work and Education, 10(3), 263–275. [in Ukrainian].
3. Sukhova, K. K. (2022). Normatyvno-pravova baza orhanizatsii nadannia sotsialnykh posluh [Regulatory and legal framework for organizing the provision of social services]. Investytsii: praktyka ta dosvid, (7–8), 64–70. [in Ukrainian].
4. Shvedun, V. O. (2025). Polityko-pravovyi mekhanizm derzhavnoho upravlinnia bezpechnym povoiennym sotsialno-ekonomichnym rozvytkom rehioniv [Political and legal mechanism of public administration of safe post-war socio-economic development of regions]. Investytsii: praktyka ta dosvid, (4), 225–228. [in Ukrainian].
5. Yatskevych, I. V. (2022). Innovatsiina polityka Ukrainy v pisliavoiennyi period [Innovation policy of Ukraine in the post-war period]. Ekonomika ta suspilstvo, (39). Retrieved from <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1392> [in Ukrainian].
6. Bondar, M. I. (2021). Sotsialne zabezpechennia ta sotsialnyi zakhyst v Ukraini [Social security and social protection in Ukraine]. Ekonomika ta suspilstvo, (34). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-10> [in Ukrainian].
7. Ilchenko, V. M., Pistunova, V. O. (2023). Mozhlyvosti finansuvannia sotsialnoho pidpriemnytstva v Ukraini [Opportunities for financing social entrepreneurship in Ukraine]. Pidpriemnytstvo ta innovatsii, 26, 47–51. [in Ukrainian].
8. Krasnostanova, N. E., Medlovska, N. V. (2023). Innovatsii stiikoho rozvytku rehioniv Ukrainy [Innovations of sustainable development of the regions of Ukraine]. Aktualni pytannia u suchasni nautsi, 11(17), 354–365. URL: <https://perspectives.pp.ua/index.php/sn/article/view/7317/7358> [in Ukrainian].

DEVELOPMENT OF MODELS OF FINANCIAL SUPPORT FOR VETERANS IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE SOCIAL DEVELOPMENT

KAZARIAN Oleksandra

Odesa Institute of the Private Joint-Stock Company

“Higher Educational Institution Interregional Academy of Personnel Management”.

In the current conditions of transformation of the socio-economic system of Ukraine, caused by military actions and post-war challenges, the problem of forming effective models of financial support for veterans as a key element of sustainable social development is of particular relevance. Veterans constitute one of the most socially vulnerable, but at the same time strategically important groups of the population, the potential of which can significantly affect the economic recovery of the state, the development of regions and the strengthening of social cohesion of society. The article provides a comprehensive analysis of theoretical and practical approaches to financial support for veterans in the social protection system of Ukraine. The evolution of models of social and financial security is revealed - from traditional compensation mechanisms (social payments, benefits, assistance) to modern integrated models focused on the active socio-economic reintegration of veterans. It is substantiated that the dominance of passive forms of support does not provide a long-term social effect and does not contribute to the full disclosure of the human capital of veterans. Particular attention is paid to the analysis of the regulatory and legal principles of financial support for veterans and their compliance with modern challenges of sustainable development. Existing gaps and fragmentation of legislative regulation are identified, which complicates the implementation of a comprehensive social protection policy. The need to coordinate the state's social, economic and innovation policies is proven in order to create a holistic system of financial support for veterans at the national and regional levels. The article focuses on the reintegration potential of veterans as an important factor in sustainable social development. Financial support is considered not only as a tool of social assistance, but also as a form of social investment aimed at the development of employment, entrepreneurial activity, social entrepreneurship and professional self-realization of veterans. The feasibility of using innovative financial mechanisms, in particular grant programs, preferential lending, public-private partnership mechanisms and social investment instruments, is substantiated. The results of the study indicate that the implementation of comprehensive and innovative models of financial support for veterans contributes to increasing their level of economic independence, reducing social risks, strengthening social stability and creating prerequisites for sustainable development of regions and the state as a whole. The practical significance of the article lies in the possibility of using the obtained conclusions and recommendations in the development of state and regional programs of socio-economic support for veterans in the post-war period.

Keywords: veterans, financial support, social protection, sustainable development, social policy, reintegration.